

Nr 168.

Av herr **Larsson, Johan**, om utredning huruvida och i vilken utsträckning familjebildningen motverkas genom kvinnlig arbetskrafts användande inom olika produktionsgrenar m. m.

Vid den utvecklingsprocess, som vårt samhälle ständigt är underkastat, uppstå företeelser, som i vissa avseende verka skadligt på samhällets sunda framtida utveckling.

En av de viktigaste grunderna för ett samhälles bestånd utgör en normal familjebildning. Därest orsaker uppstå som verka hindrande i detta avseende är fara å färde. Dylika orsaker böra därför skyndsamt observeras, undersökas och med lämpliga medel motverkas och förhindras. Inom den nuvarande produktionsapparaten förekomma vissa dylika tendenser.

Inom den moderna produktionen gäller en allmän lag lika hård och obehaglig som en naturlag, nämligen att med alla till buds stående medel förbilliga produktionen. Det företag som i detta avseende icke följer med går snart omkull. Alla tillåtna medel för nående av detta mål anlitas, och allt drivs till gränsen för det möjliga. Inom all produktion utgör den levande arbetskraften en faktor av första ordningen. Produktionen har också sökt använda sig av den billigaste manuelle arbetskraft som står att erhålla. Där mannens arbetskraft är för dyrbar har kvinnans och barnens arbetskraft tagits i anspråk. Barnens exploaterande har samhället i eget intresse dock sökt förhindra; något men för produktionen har därigenom icke uppstått. Något allvarligt försök att förhindra exploaterande av billig kvinnlig arbetskraft har däremot icke gjorts.

Vissa produktionsgrenar sysselsätta i huvudsak endast kvinnlig arbetskraft enär denna erhålles till betydligt billigare pris än den manliga. För att bestå i konkurrensen måste den ena företagaren förfara på samma sätt den andra. Mot det förhållande att kvinnlig arbetskraft användes i produktionen vore icke något att invända därest betalningen utginge till samma belopp som för manlig arbetskraft.

Vid utbildande av nu förekommande löneavtal, varvid säkerligen även fackföreningarna spelat en avgörande roll, ersättes det kvinnliga arbetet avsevärt lägre än männens. Till försvar härför anföres att mannen är i behov av större inkomst enär han som regel bildat familj och har denna att underhålla. Han fullgör också på så vis ett samhällsintresse av första ordningen. Kvinnan, som indrages i produktionsapparaten, åtnjuter i regel en avlöning som ej räcker för underhåll av familj, utan är avsedd för

henne som ensamstående; på så sätt minskas familjebildningen högst avsevärt till stor skada för samhällets fortsatta bestånd.

Samhället borde sålunda i sitt eget intresse icke tillåta att kvinnans arbete betalas lägre än mannens.

Det kan med ett visst fog invändas att en dylik åtgärd vore ett allt för kraftigt ingrepp i nuvarande samhällsordning, men mot denna invändning kan med ännu större skäl framhållas att därest samhällets fortsatta bestånd på någon punkt är hotat måste nödiga åtgärder vidtagas.

Enligt statistiken användes år 1933 enbart inom vissa industrier kvinnor över 18 år till ett antal av 72,302 och inom samma industrier användes samtidigt män över 18 år till ett antal av 293,113.

Utvecklingen kommer med all sannolikhet att gå i den riktning att produktionen kommer att i mycket större utsträckning än hittills använda den billiga kvinnliga arbetskraften. Exempel finnes att nya fabriker anläggas där enbart unga kvinnor i hundratal anställas.

En utredning av förevarande spörsmål och dess verkningar för framtiden torde därför vara väl påkallad.

På grund av vad sålunda anförts får jag vördsamt hemställa,

att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla,

1. att utredning måtte verkställas huruvida och i vilken utsträckning familjebildningen motverkas och förhindras genom att kvinnlig arbetskraft med lägre avlöning än den manliga användes inom olika produktionsgrenar samt i vad mån en genom dessa faktorer förminskad familjebildning kan vara till skada för samhällets framtida bestånd,

2. att Kungl. Maj:t därefter måtte för riksdagen förlägga det förslag vartill denna utredning kan giva anledning.

Stockholm den 22 januari 1936.

Joh. Larsson
i Örbyhus.